

Motion till riksdagen 2023/24:1781

av **Rickard Nordin (C)**

Ökad möjlighet att skydda geotermala tillgångar

Förslag till riksdagsbeslut

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att utvidga minerallagen till att omfatta geotermala fält och geotermalt vatten och tillkännager detta för regeringen.

Motivering

Geotermal energi i större skala i Sverige kan ske för att producera kraftvärme för fjärrvärmennät, något som redan sker hos till exempel Krafringen i Lund, och som Eon har provborrat för i Malmö. Kraftverk byggda på den principen finns redan på flera håll i världen, exempelvis på Island och i Kenya. Det kan även göras på större djup (mer än 7 kilometer) för att producera elektrisk energi i storskaliga kraftverk. Något som nu förbereds för i Skåne.

Utvinning av geotermal energi liknar gas- och oljeindustrin i så måtto att det sker ur fält där det finns särskilt goda förutsättningar att utvinna energin. Skillnaden är att det inte bidrar till utsläpp av växthusgaser.

Problemet är att energiproduktionen är kostsam att prospektera, provborra och sedan utvinna, och att det i dag inte går att skydda fyndigheterna lagmässigt. Det här är ett hinder för industrin i och med att kostnaden för prospektering och provborring överstiger 300 miljoner kronor, utan möjlighet att skydda fyndigheten, vilket gör att investeringar uteblir, trots att tekniken många gånger är lönsam och kan ge stora tillskott av elenergi i södra Sverige.

I Sverige skyddar och reglerar minerallagen mineralutvinning, saltutvinning, utvinning av diamanter, på ett enhetligt sätt. Dess grund går långt tillbaka i tiden. I och med att det saknas enhetligt lagrum för geotermala fält och geotermalt vatten så urholkas även rätten för sakägare att göra sin röst hörd i samråd och i förekommande fall i svenskt rättsväsende. Ett införande skulle därmed även stärka sakägarens rättigheter i ett för Sverige nytt energislag.

I dag regleras geotermala borrhål endast genom att tillstånd skall sökas hos länsstyrelserna, och det görs ingen skillnad mellan att borra för privat bergvärme eller storskalig borring för produktion till elnät eller fjärrvärmenät. Detta leder till att en aktör efter höga kostnader i form av prospektering och provborring kan se sin fyndighet utnyttjad av annan aktör. Skyddet för de höga investeringskostnaderna saknas därmed. Med en enkel ändring i minerallagen skulle detta gå att åtgärda.

Det är här viktigt att den i Sverige vanliga bergvärmeutvinningen bibehålls utanför minerallagen för att inte skapa en dyr och onödig process för privatpersoner.

Rickard Nordin (C)